

Anm. til § 19: Undervisningsministeriet. Særlige Fonds. II. Sorø Akademi.

Til 14. *Forskellige løbende og overordentlige Udgifter.* Denne Konto, der paa Finansloven for 1920—21 var opført med 5 034 Kr., jfr. Rigsdagstidenden for 1919—20, Tillæg A., Sp. 1851—52, og Tillæg B., Sp. 2127—28, foreslaas nu forøget med 2 216 Kr. til 7 250 Kr. til Imødegaaelse af de Udgifter, som den stedfundne Prisstigning har medført navnlig til Vedligeholdelse af de Veje og Alléer, som det paaheviler Akademiet at holde i Stand. Det tilføjes herved, at naar man mener at kunne nøjes med en Forhøjelse som foreslaaet, er dette begrundet i, at Honorarerne til Akademiets Kloakudskyller og til Vægteren for Renholdelse af Stenbro, hvilke Vederlag hidtil er blevne udredede af denne Konto, nu er overførte til Udgiftspost l. a. 4. b., Honorarer m. v.

Til 15. *Tilskud til Realskoler m. m.* Paa Finansloven for 1920—21 var paa nærværende Udgiftspost opført det Beløb af 184 625 Kr., hvormed den har været normeret siden Finansloven for 1912—13, jfr. Rigsdagstidenden for 1911—12, Tillæg A., Sp. 1227—28. Af det nævnte Sted i Rigsdagstidenden fremgaar det, at Kontoen paa Finanslovsforslaget for 1912—13 forhøjedes med 53 800 Kr. udover, hvad der er bevilget paa Finansloven for 1911—12, idet der samtidig paa Finanslovsforslaget paa Finanslovskonto § 18. A. IX. B. 1—4. fandt en tilsvarende Nedsættelse Sted i Akademiets Tilskud til Videnskab og Kunst i Almindelighed, saaledes at dette Tilskud foresloges bevilget med 128 800 Kr. imod 182 600 Kr. i 1911—12. Ved Ændringsforslag til senere Behandling af Finanslovsforslaget for 1912—13 tilkom dog til sidstnævnte Tilskud 14 400 Kr., saaledes at der paa Finansloven for 1912—13 bevilgedes som Tilskud til Realskoler 184 625 Kr. og til Kunst og Videnskab 143 200 Kr. tilsammen 327 825 Kr. Tilskudene har derefter udgjort:

	Realskoler	Kunst og Videnskab	Ialt
	Kr.	Kr.	Kr.
1913—14.....	184 625	145 149. 99	329 774. 99
1914—15.....	184 625	148 041. 66	332 666. 66
1915—16.....	184 625	142 686. 68	327 311. 68
1916—17.....	184 625	139 233. 33	323 858. 33
1917—18.....	184 625	151 754. 70	336 379. 70
1918—19.....	184 625	179 649. 34	364 274. 34
1919—20.....	184 625	158 200.	342 825.

Paa Finansloven for sidstnævnte Finansaar fikseredes Akademiets Tilskud til Kunst og Videnskab til et fast Beløb, nemlig 158 200 Kr., jfr. Rigsdagstidenden for 1918—19, Tillæg A., Sp. 1723—24, og Akademiets Tilskud til de to nævnte Formaal er derfor paa Finansloven for 1920—21 opført med henholdsvis 184 625 Kr. og 158 200 Kr., tilsammen 342 825 Kr.

Angaaende den historiske Sammenhæng med Udredelsen af Tilskud fra Akademiet til de anførte Ojemed skal gives efterfølgende sammentrængte Oplysninger:

I 1848 ydedes af Akademiet et Tilskud paa ialt 18 738 Kr. til polyteknisk Lærestanstalt og Realundervisningen ved de lærde Skoler m. v. I 1851—52 var tilkommet Tilskud til Seminariefonden, Folkehøjskoler, Holsteinsminde og Pensioner til visse Embedsmænd, men Akademiets Bidrag var dog kun 34 284 Kr. I 1857—58 var man imidlertid allerede kommet op paa 191 422 Kr., derunder 20 000 Kr. til »videnskabelige Formaal«. Ved Forelæggelsen af Forslaget til denne sidstnævnte Bevilling bemærkedes udtrykkeligt i Anmærkningerne til Finanslovsforslaget, at denne Udgift, der hidtil havde været opført under Kirke- og Undervisningsministeriets Budget F., ønskedes overført til Akademiet, bl. a. fordi dette havde saa rigeligt Overskud af sine Indtægter, at det uden Vanskelighed kunde yde det paagældende Tilskud. I 1870—71 finder der en meget betydelig Stigning Sted i Akademiets Bidrag til fremmede Formaal, idet Tilskuddet til disse voksede til 334 943 Kr., derunder 100 000 Kr. til det kgl. Teater som 1. Del af et 5aarigt Tilskud paa ialt 500 000 Kr. Efter denne Perodes Udløb kom Tilskuddet ned paa ca. 300 000 Kr., var herefter i Aarene fra 1879—80 til 1883—84 ca. 400 000 Kr. aarlig og varierede derpaa i Aarene indtil Aarhundredets Udgang mellem ca. 230 000 Kr. og ca. 300 000 Kr. I Finansaarene for 1900—01 til 1911—12 var Tilskuddene ca. 300 000 Kr. aarlig.

De rigelige Bidrag, der saaledes i en lang Aarrække af Sorø Akademi er ydede til Skolevæsenet og til Kunst og Videnskab i Almindelighed, vil ikke mere kunne udredes af Stiftelsen uden at prisgive dens Kapital for fuldstændig Fortæring indenfor en ikke fjærn Fremtid. At dette nu er blevet Tilfældet, er en uundgaelig Konsekvens af den Nedgang i Pengenes Værdi, som Verdenskrigen og den deraf følgende Omvæltning i de økono-